

Australian Government

Аустралијско држављанство Наша заједничка веза

Све информације које су вам потребне за полагање теста за добијање аустралијског држављанства се налазе у овој књижици. Не морате да купујете или да набављате друге комплете од појединаца или организација да бисте положили тест. Министарство не одобрава нити препоручује било које комплете за које се тврди да ће вам помоћи да положите тест за добијање аустралијског држављанства.

© Commonwealth of Australia 2020 (Аустралијски савез 2020.)

Осим грба Аустралијског савеза, сав материјал који је укључен у ову публикацију подлеже међународној лиценци „Creative Commons Attribution 4.0“ коју ћете наћи на <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>.

То значи да се лиценца односи само на материјал у истој форми у којој је у овом документу.

Детаљи релевантних услова лиценце се налазе на вебсајту Creative Commons, на <https://creativecommons.org/> као и потпуни текст закона који се односи на лиценцу CC BY 4.0, на <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>.

Коришћење грба

Услови коришћења грба су детаљно наведени на вебсајту Одељења премијера и кабинета (Department of Prime Minister and Cabinet)— <https://www.pmc.gov.au/government/commonwealth-coat-arms>.

Контактирајте нас

Упитите о лиценци и било којој употреби овог документа радо примамо на:

Portfolio Media and Engagement Branch
Department of Home Affairs
PO Box 25
BELCONNEN ACT 2616

Одрицање од одговорности

Упозоравају се Аборицини и острвљани Торесовог мореуза да ова публикација садржи слике и/или садржај који се односи на преминуле особе.

Садржај

Порука за вас	2
Одељак из кога се полаже тест	
1. део: Аустралија и њени људи	7
2. део: Аустралијска демократска уверења, права и слободе	17
3. део: Влада и закон у Аустралији	23
4. део: Аустралијске вредности	33
Речник појмова из одељка из кога се полаже тест	40
Одељак из кога се не полаже тест	
5. део: Аустралија данас	48
6. део: Наша аустралијска прича	63
Речник појмова из одељка из кога се не полаже тест	84
Више информација	86
Изјаве захвалности	88

Порука за вас

Честитамо вам на одлуци да постанете аустралијски држављанин. За живот у новој земљи и за потпуно учешће у животу те земље као држављанина, потребна је храброст, труд и опредељење. Ми ценимо ваш допринос нашем мирољубивом и демократском друштву.

Аустралијско држављанство представља важан корак у „причи о вашем досељењу“. Примање аустралијског држављанства значи прихватање трајних обавеза према Аустралији и свега онога што ова земља представља. То је такође почетак вашег званичног чланства у аустралијској заједници. То је корак који ће вам омогућити да кажете „Ја сам Аустралијанац/ Аустралијанка“.

Аустралијско држављанство је привилегија која пружа огромне користи. Прихватањем аустралијског држављанства ви се придружујете јединственој националној заједници. Наша земља је изграђена захваљујући доприносу наших Аборицина и острвљана Торесовог мореуза, демократских институција које смо наследили од Британије, као и досељеника из целог света. Ми славио нашу разноликост и истовремено тежимо уједињеној и хармоничној нацији.

Снага аустралијске заједнице је у томе што сарађујемо на решавању проблема и стварамо будућност Аустралије. Имамо стабилан систем власти и Аустралијанци поштују власт и државне законе. Наша стабилност, наша култура и наши закони су обликовани нашом историјом. Придруживањем аустралијској заједници, допринећете њеној историји и бићете у могућности да је обликујете.

Аустралија је прастара земља. Она је пространа и јединствена. То је земља тропских кишних шума и шумских предела; плажа и пустиња; као и градова и фарми. Културе наших урођеника су најстарије културе на свету које су се одржале до данас. Ми смо такође млада нација - нација досељеника. Европска колонизација Аустралије је почела 1788. године, а и данас још увек срдечно дочекујемо нове досељенике.

Људи из преко 200 земаља су се настанили у Аустралији. Резултат тога је да је наше друштво једно од најразноврснијих на свету. Аустралија успешно комбинује етничку и културну различитост са националним јединством. Држављанство је веза која нас све спаја.

Аустралија је демократска држава. Држављанство вам пружа могућност да у потпуности учествујете у изградњи наше демократске нације. То значи да сте спремни да испуните своје обавезе као званичан члан аустралијске заједнице. Аустралијанци верују у заједничке вредности као што су достојанство и слобода сваке особе, једнаке могућности за мушкарце и жене и владавина закона. Аустралијско држављанство значи поштовање ових вредности у свакодневном животу.

Како да постанете држављанин Аустралије

Примање аустралијског држављанства је важан процес у коме се особа заклиње на лојалност Аустралији и њеним људима, након чега може да користи своја права и мора да испуњава своје дужности држављанина наше нације.

Полагање теста за добијање аустралијског држављанства

Тест за добијање аустралијског држављанства је осмишљен да се процени да ли имате довољно знања о Аустралији, њеном демократском систему, убеђењима и вредностима, као и дужностима и привилегијама које произлазе из држављанства.

Тест за добијање држављанства се полаже на компјутеру, на енглеском језику, а на питања се одговара бирањем једног од више понуђених одговора. Тест се састоји од 20 насумце одабраних питања; а од 15. новембра 2020. године ће бити укључено и пет питања о аустралијским вредностима.

Да бисте положили тест, морате тачно да одговорите на свих пет питања о вредностима, са укупном оценом од најмање 75 одсто на сва питања у тесту.

Тестови за добијање држављанства се полажу у канцеларијама Министарства унутрашњих послова (Department of Home Affairs) широм Аустралије. Тестови се такође организују и на разним локацијама у свим регионалним подручјима широм Аустралије, као и у неким дипломатским представништвима у иностранству.

Припремање за полагање теста за добијање аустралијског држављанства

Да бисте се припремили за полагање теста за добијање држављанства, мораћете да прочитате овај приручник, *Аустралијско држављанство: Наша заједничка веза*.

Овај приручник садржи одељак из кога се полаже и одељак из кога се не полаже тест.

Одељак из кога се полаже тест

Све информације које треба да знате да бисте положили тест за добијање држављанства се налазе у прва четири дела ове књижице:

- 1. део – Аустралија и њени људи
- 2. део – Аустралијска демократска уверења, права и слободе
- 3. део – Влада и закон у Аустралији
- 4. део – Аустралијске вредности

Мораћете да знате и разумете информације из одељка из кога се полаже тест да бисте могли да одговорите на питања у тесту за добијање држављанства.

Одељак из кога се не полаже тест

Одељак из кога се не полаже тест садржи важне информације које ће вам помоћи да разумете историју и културу Аустралије. Из тих информација неће бити питања на тесту.

- 5. део – Аустралија данас
- 6. део – Наша аустралијска прича

Пробни тест

На крају одељка из кога се полаже тест наћи ћете 20 питања за вежбање која ће вам помоћи да се припремите за полагање теста за добијање држављанства.

Речник појмова

На крају одељка из кога се полаже и одељка из кога се не полаже тест налази се речник појмова (списак кључних речи и њиховог значења).

Више информација

На полеђини књижице је наведено где можете да добијете детаљније информације.

Помоћ током полагања теста за добијање аустралијског држављанства

Очекује се да ће већина будућих аустралијских држављана имати задовољавајући ниво писмености да може да положи тест без помоћи. На располагању је и технологија текст-говор којом можете да се послужите да послушате питања и понуђене одговоре.

Након полагања теста за добијање аустралијског држављанства

Ако положите тест, обрада ваше молбе за држављанство се наставља. Ако ваша молба буде одобрена и будете требали да дођете на церемонију за примање држављанства, добићете писмо у коме се позивате на ту церемонију. Церемоније се обично одржавају у року од шест месеци од одобравања молбе.

Полагање заклетве за аустралијско држављанство

Важно је да сви аустралијски држављани разумеју своје дужности и привилегије и шта значи бити држављанин, без обзира да ли смо аустралијско држављанство стекли по рођењу или по избору. То је критично за наставак успешности наше нације.

Током церемоније приликом доделе држављанства, положићете заклетву за аустралијско држављанство.

Тим чином јавно исказујете своју оданост Аустралији и прихватате одговорности и привилегије које произлазе из држављанства.

Ово је заклетва коју ћете положити:

**Кунем се Богом* да ћу од сада,
бити лојалан/лојална Аустралији и њеним људима,
у чија демократска уверења и ја верујем,
чија права и слободе поштујем, и
чије законе ћу подржавати и поштовати.**

Особа која полаже заклетву може да одлучи да ли ће да изговори реч „Богом” или не.

Док будете читали ову књижицу, схватићете пуно значење заклетве, као и то како ви можете да одиграте већу улогу у аустралијском друштву.

Церемонија доделе аустралијског држављанства

Церемоније доделе аустралијског држављанства могу да буду мале, са само неколико особа, или врло велике, са више стотина или чак хиљада људи. Емоције и осећај поноса међу новим држављанима и службеним лицима чине церемонију врло радосним догађајем.

На почетку церемоније, можда ће вам добродошлицу пожелети представник Абориџина или острвљана Торесовог мореуза који су традиционални власници земље у вашем крају. Протокол те добродошлице у њихову земљу урођеници Аустралије већ хиљадама година спроводе на њиховим традиционалним територијама. Чућете речи добродошлице и подршке од других водећих личности у вашој локалној заједници или од владиних представника.

Прочитаћете или ћете понављати наглас речи заклетве која се полаже за аустралијско држављанство, заједно са другим особама које су се определиле да постану аустралијски држављани. То је најважнији део церемоније. Не постајете аустралијски држављанин док не положите заклетву Аустралији.

Ако желите, можете да донесете и Библију/Свету књигу које ћете држати док полажете заклетву, али не морате.

Водеће личности из ваше заједнице или владини представници одржаће кратке говоре о значају заклетве. Примићете Потврду о аустралијском држављанству, а можда и мали поклон од заједнице. Сви ће певати националну химну Аустралије „Advance Australia Fair“.

Након церемоније додељивања држављанства имаћете прилику да се упознате са другим особама које су добиле држављанство и да заједно прославите тај догађај.

Желимо вам све најбоље у настојању да добијете аустралијско држављанство и вашој тежњи ка мирном и продуктивном животу у Аустралији.

Додатне информације

Погледајте вебсајт „Australian citizenship“ (Аустралијско држављанство) на www.citizenship.gov.au.

Почетак одељка из кога се полаже тест

1. ДЕО

Аустралија и њени људи

Аустралија и њени људи

На церемонији доделе држављанства ви полажете заклетву на лојалност Аустралији и њеним људима. Према томе, важно је да знате неке податке о аустралијској заједници и становништву, укључујући и о нашем урођеничком наслеђу. Такође је важно да разумете историју Аустралије и како се она развила у стабилну и успешну мултикултурну нацију.

У овом одељку, читаћете о неким догађајима који су допринели „нашој причи“. Ту ћете наћи информације о нашим државама и територијама, као и информације о традицијама и симболима које поносно идентификујемо као типично аустралијске.

Аборицини и острвљани Торесовог мореуза

Први становници Аустралије су Аборицини и острвљани Торесовог мореуза који имају најстарије непрекидне културе и традиције на свету.

Историјски гледано, Аборицини потичу из континенталног дела Аустралије и Тасманије. Археолошка налазишта нам говоре да су аборицински народи у Аустралију дошли пре између 65.000 и 40.000 година; међутим, аборицински народи верују да су они одиграли кључну улогу у стварању прича о овој земљи и да стварање њихових прича почиње са почетком времена. Острвљани Торесовог мореуза потичу са острва која леже између северног врха Квинсленда и Папуе Нове Гвинеје.

Аборицини и острвљани Торесовог мореуза имају древна веровања и традиције којима се и данас воде. Они имају нераскидиву везу са земљом која долази до изражаја у њиховим причама, уметности и плесу. Аборицинске културе су разнолике и чине важан део националног идентитета Аустралије.

Више информација о аборицинским народима и народима острвљана Торесовог мореуза ћете наћи у *5. делу, Аустралија данас* и *6. делу, Наша аустралијска прича*.

Први дани европског насељавања

Европско насељавање је почело када је првих 11 бродова са осуђеницима, боље познато као „Прва флота“, стигло из Велике Британије, 26. јануара 1788. године.

У то време британски закони су били врло строги, а затвори нису могли да приме велики број људи који су били осуђени на издржавање казне. Да би решила овај проблем, британска влада је одлучила да депортује те осуђенике на другу страну света: у нову колонију Нови Јужни Велс.

Први гувернер колоније Новог Јужног Велса био је капетан Артур Филип (Captain Arthur Phillip). Колонија је опстала и како је долазило све више осуђеника и слободних досељеника, тако је колонија расла и развијала се. Основане су и друге колоније у другим деловима Аустралије.

Први слободни досељеници су дошли из Велике Британије и Ирске. Британско и ирско наслеђе је имало велики утицај на новију историју, културу и политику Аустралије.

1851. године је почела „златна грозница“ након што је откривено злато у колонијама Нови Јужни Велс и Викторија. Људи из свих крајева света су долазили у ове колоније да окушају срећу и да се обогате. Кинези који су стизали у то време су представљали прву велику групу досељеника која није била из Европе. У року од 10 година, становништво Аустралије се више него удвостручило.

Аустралијска нација

Колоније су се 1901. године ујединиле у федерацију држава под називом Аустралијски савез (Commonwealth of Australia). У то време су под новим аустралијским уставом основане наше националне демократске институције, укључујући наш национални парламент, владу и врховни суд. 1901. године, становништво Аустралије је бројало око четири милиона људи. У тај број нису били урачунати припадници абориџинских народа и острвљани Торесовог мореуза који су се тек након референдума 1967. године почели укључивати у званичне процене броја становника Аустралије.

Током прве половине 20. века, број досељеника је растао и опадао. Постојали су програми који су активно подстицали британске мигранте да се овде настане. Многи су то и урадили.

Талас досељеника који нису били британског порекла настао је после Другог светског рата, када је више милиона Европљана морало да напусти своје домовине. Велики број Европљана је дошао у Аустралију да започне нови живот.

Последњих година, преко наших програма досељавања и примања избеглица, у Аустралију су се доселили људи из свих крајева света. Људи су дошли овамо да би се придружили члановима њихових породица, да започну нови живот у младој земљи или да побегну од сиромаштва, рата или прогона.

Разноликост становништва Аустралије се повећала током последња два века. То разнолико и успешно друштво поспешује повезаност Аустралије са светом. И мада славимо различитост људи у Аустралији, такође нам је циљ да изградимо кохезивну и уједињену нацију.

Аустралијски национални језик је енглески. Он је део нашег националног идентитета. У Аустралији се сви подстичу да науче енглески језик и да се њиме служе, што ће им помоћи да учествују у аустралијском друштву. Комуницирање на енглеском језику је такође важно да бисте могли да остварите највише што можете у животу и раду у Аустралији.

Други језици се такође цене, укључујући више од 100 појединачних језика Абориџина и острвљана Торесовог мореуза.

Аустралија и њени људи

Аустралијски Комонвелт (савез) је федерација држава и територија. Постоји шест држава и две континенталне територије. Канбера је главни град Аустралије, а свака држава и континентална територија има свој главни град.

Држава	Главни град
Нови Јужни Велс (New South Wales - NSW)	Сиднеј (Sydney)
Викторија (Victoria - Vic.)	Мелбурн (Melbourne)
Квинсленд (Queensland - Qld)	Бризбен (Brisbane)
Западна Аустралија (Western Australia - WA)	Перт (Perth)
Јужна Аустралија (South Australia - SA)	Аделејд (Adelaide)
Тасманија (Tasmania - Tas.)	Хобарт (Hobart)
Територија	Главни град
Територија главног града Аустралије (Australian Capital Territory - ACT)	Канбера (Canberra)
Северна Територија (Northern Territory - NT)	Дарвин (Darwin)

Државе

Нови Јужни Велс је био прва колонија коју су основали Британци. Сиднеј је главни град Новог Јужног Велса и највећи град Аустралије. Мост у сиднејској луци (Harbour Bridge) и опера (Opera House) су националне знаменитости.

Викторија је најмања од свих континенталних држава. Главни град Викторије је Мелбурн. Многе лепе зграде у Викторији су изграђене богатством које је стечено за време златне грознице 1850-тих. Знаменитости Викторије укључују стадион за крикет у Мелбурну (Melbourne Cricket Ground), стене 12 апостола (the 12 Apostles) и Краљевски изложбени павиљон (Royal Exhibition Building).

Квинсленд је по величини друга највећа држава. Главни град Квинсленда је Бризбен. На северу државе се налазе острва Торесовог мореуза, а светски познати Велики корални гребен (Great Barrier Reef) се протеже дуж источне обале државе. Квинсленд има тропске кишне шуме, обални појас са благом климом и унутрашњост у којој често влада суша.

Западна Аустралија је највећа држава. Перт је главни град Западне Аустралије. Источни део државе је углавном пустиња, док је југозападни део државе богат пољопривредни и виноградарски крај. У овој држави се налазе многи велики рудници. Знаменитости Западне Аустралије укључују Нингалу обалу (Ningaloo Coast), предео око реке Магратет (Margaret River) и плато Кимберли (Kimberley).

Јужна Аустралија има кршевиту обалу и многе познате виноградарске пределе. Аделејд, главни град, има бројне примере елегантне колонијалне архитектуре. Знаменитости Јужне Аустралије укључују Долину Бароса (Barossa Valley) и планине Флиндерс (Flinders Ranges).

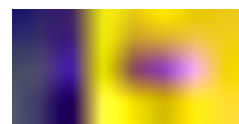

Тасманија је најмања држава, одвојена од континента Басовим мореузом (Bass Strait). Главни град Тасманије је Хобарт. Већи део острва чине предели нетакнуте дивљине. Знаменитости Тасманије укључују планину Крејдл (колевка) (Cradle Mountain), Порт Артур (Port Arthur) и Залив ватри (Bay of Fires).

Територије

Територија главног града Аустралије се налази између Сиднеја и Мелбурна. На том месту је и главни град Аустралије, Канбера. У Канбери се налази више националних установа укључујући Парламент и Врховни суд Аустралије.

Северна Територија на северу има тропску климу, а на југу суву црвену пустињу. Главни град Северне Територије је Дарвин. Знаменитости Северне Територије укључују Улуру (Uluru), Катађуту (Kata Tjuta) и Краљевски кањон (Kings Canyon).

Традиције

Протоколи за изражавање добродошлице у земљу и одавање признања

Изражавање добродошлице је културни обичај аборицинских чувара локалне регије или чувара острва Торесовог мореуза којом дочекују посетиоце на њиховој традиционалној територији. Извођењем те традиције се посетиоцима осигуравало безбедно путовање на тој територији током кога су били заштићени.

Изражавање добродошлице у земљу има више облика, укључујући песме, плесове, церемоније пушења или одржавање говора на аборицинским језицима или на енглеском.

Изражавање добродошлице у земљу је обично прва тачка на отварању дешавања.

Одавање признања земљи је прилика да се ода признање да се скуп одржава на земљи Аборицина или острвљана Торесовог мореуза; да се ода почаст традиционалним чуварима, нарочито прошлим и садашњим старешинама; и да се укаже поштовање присутним Аборицинима и острвљанима Торесовог мореуза.

Одавање признања земљи се обично одржава у склопу изражавања добродошлице и навођења правила о одржавању састанака и дешавања. Одавање признања земљи може да изговори било ко. На састанцима/ дешавањима ће то обично бити председавајући или домаћин дешавања.

Одржавањем тих обичаја се указује поштовање Аборицинима и острвљанима Торесовог мореуза.

Важни датуми за Аустралијанце

Дан Аустралије (Australia Day)

Дан Аустралије сваке године славимо 26. јануара. Дан Аустралије је државни празник у свакој држави и територији Аустралије. То је годишњица доласка Прве флоте из Велике Британије 1788. године.

На Дан Аустралије, друштвене заједнице широм Аустралије се присећају наше историје и људи који су допринели нашим заједничким успесима. То је највећи државни празник у Аустралији који се слави сваке године.

Дан Аустралије признаје и слави допринос сваког Аустралијанца нашој савременој и динамичној нацији: од Аборицина и острвљана Торесовог мореуза - који овде живе већ око 65.000 година - до оних који ту живе генерацијама, као и оних који су дошли касније из свих крајева света да им ово буде нова домовина. Дан Аустралије се обележава организовањем збивања широм Аустралије, укључујући специјалне церемоније доделе држављанства.

Током прославе Дана Аустралије, председник владе у Канбери саопштава добитнике награде Аустралијанац године (Australian of the Year).

Дан Анзака

Дан Анзака (Anzac Day) се сваке године обележава 25. априла. Дан Анзака је добио име по аустралијском и новозеландском војном корпусу који се искрцао на Галипољу у Турској за време Првог светског рата, 25. априла 1915. године.

Дан Анзака је свечани дан када се сећамо жртвовања свих Аустралијанаца који су се борили и погинули у ратовима, сукобима и мировним операцијама. Такође одајемо признање свим мушкарцима и женама за њихову храброст и пожртвовање у ратовима и осврћемо се на многа различита значења рата.

Више информација о другим важним националним датумима и прославама ћете наћи у **5. делу, Аустралија данас**.

Заставе Аустралије

Национална застава Аустралије је званична застава наше нације. Друге заставе које су званично признате и могу да се истакну у јавности укључују заставу аустралијских Аборицина и заставу острвљана Торесовог мореуза.

Свака држава и територија такође има своју заставу које можете да погледате на 11. страни.

Национална застава Аустралије

Национална застава Аустралије је плаве, беле и црвене боје.

- Застава Велике Британије, позната као Union Jack, је у горњем левом углу. Застава представља историју британског насељавања и законе и институције које смо наследили услед тога.
- Звезда Аустралијског савеза се налази испод британске заставе. Звезда има седам кракова, по један за сваку од шест држава и један за територије.
- Јужни крст (Southern Cross), на десној страни, је сазвезђе које се види на јужној хемисфери.

Застава аустралијских Аборицина

Застава аустралијских Аборицина је црне, црвене и жуте боје.

- Горња половина је црне боје и представља аборицински народ Аустралије.
- Доња половина је црвене боје и представља земљу што има церемонијални значај.
- Жути круг представља сунце.

Застава острвљана Торесовог мореуза

Застава острвљана Торесовог мореуза је зелене, плаве, црне и беле боје.

- Зелене пруге представљају земљу.
- Плави део у средини представља море.
- Црне линије представљају острвљане Торесовог мореуза.
- Бели украс у средини који плесачи носе на глави је симбол свих острвљана Торесовог мореуза.
- Краице беле звезде представљају групе острва у Торесовом мореузу, а бела боја симболише мир.

Симболи Аустралије

Грб Комонвелта

Грб Аустралијског савеза је званични симбол Аустралијског савеза. Он представља наше национално јединство. Грб идентификује надлежност и имовину Аустралијског савеза.

- Штит у средини представља шест држава и федерацију.
- Кенгур и ему придржавају штит са стране. И један и други су аустралијске ендемске животиње.
- Изнад штита стоји златна звезда Аустралијског савеза.
- У позадини је златна акација/мимоза (golden wattle), национални цвет Аустралије.

Национални цвет Аустралије

Национални цвет Аустралије је златна акација/ мимоза (golden wattle). Ово мало дрво расте углавном у југоисточном делу Аустралије. Има светло зелено лишће, а у пролеће мноштво златно-жутих цветова. Свака држава и територија Аустралије такође има свој цветни амблем.

Националне боје Аустралије

Националне боје Аустралије су зелена и златна, боје златне акације/мимозе. Дресови наших националних спортских тимова су обично зелено-златне боје.

Национални драги камен Аустралије

Опал је национални драги камен Аустралије. По аборицинској легенди, дуга је створила боје опала када је дотакла земљу.

Национална химна Аустралије

Национална химна Аустралије је „Advance Australia Fair”. Пева се приликом дешавања која имају национални значај укључујући и церемоније доделе аустралијског држављанства и већа спортска дешавања.

Advance Australia Fair

*Australians all let us rejoice,
For we are one and free;
We've golden soil and wealth for toil;
Our home is girt by sea;
Our land abounds in nature's gifts
Of beauty rich and rare;
In history's page, let every stage
Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

*Beneath our radiant Southern Cross
We'll toil with hearts and hands;
To make this Commonwealth of ours
Renowned of all the lands;
For those who've come across the seas
We've boundless plains to share;
With courage let us all combine
To Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

2. ДЕО

Аустралијска демократска уверења, права и слободе

Аустралијска демократска уверења, права и слободе

На церемонији доделе држављанства, ви полажете заклетву да ћете усвојити демократска уверења Аустралије и да ћете поштовати њена права и слободе. Врло је важно да разумете демократска уверења Аустралије, као и права и слободе које су заједничке свим Аустралијанцима.

Овај део књижице наводи та уверења, права и слободе. За више информација, погледајте *4. део - Аустралијске вредности*.

Наша демократска уверења

Парламентарна демократија

Аустралијски систем владавине је парламентарна демократија. У оквиру тог система, власт произлази из аустралијског народа, јер аустралијски држављани гласањем бирају своје представнике у парламенту. Парламентарни представници путем избора морају да одговарају народу за одлуке које доносе.

Владавина закона

Сви Аустралијанци су једнаки пред законом. Владавина закона значи да ниједна особа, група или верски пропис није изнад закона. Свако, а то укључује и људе који су на руководећим положајима у аустралијској заједници, мора да поштује аустралијске законе. То се односи и на државне функционере, руководиоце у заједници, верске вође, као и пословне људе и полицију.

Мирољубив живот

Аустралијанци се поносе чињеницом да живе у мирољубивој земљи са стабилним системом власти. Аустралијанци сматрају да промене треба да се постигну дискусијом, мирољубивим убеђивањем и демократским процесом. Ми одбацујемо насиље као начин да се промени нечије мишљење или закон.

Поштовање свих појединаца без обзира на порекло

Демократски систем Аустралије се заснива на принципу да сваки појединац, без обзира на његово порекло има права и једнакост према аустралијском закону. Од свих Аустралијанаца се очекује да се једни према другима понашају достојанствено и са поштовањем, без обзира на расу, земљу порекла, пол, сексуално опредељење, брачно стање, старост, инвалидитет, наслеђе, културу, политику, имовинско стање или религију.

Наше слободе

Слобода говора и слобода изражавања

Слобода говора је једна од кључних аустралијских вредности која подупиरे наш демократски систем. Слобода говора значи да људи могу да кажу и да напишу шта мисле и да разговарају са другима о својим идејама. На пример, људи смеју да критикују владу, организују мирне протесте против одлука владе и воде кампању да промене законе уколико при томе поштују аустралијске законе.

Слобода изражавања значи да људи могу да изразе своје ставове кроз уметност, филм, музику и књижевност. Грађанима је дозвољено да се састају на јавним или приватним местима и да воде неформалне разговоре или политичке дискусије.

Закони Аустралије морају све време да се поштују, чак и када се користи право на слободу говора и слободу изражавања. Новине, телевизија и радио имају исту слободу.

Слобода удруживања

Слобода удруживања је право да се оснују удружења или да се људи учлањују у удружења зато што имају заједничке циљеве. На пример, у Аустралији је дозвољено учлањивање у било коју легалну организацију, као што су политичке странке, синдикати, верске, културне или друштвене групе. Ако људи не желе да се учлане, не морају и нико не може да их натера на то.

Аустралијанци могу да се окупљају и да протестују против владиних мера или против неке организације. Међутим, при томе све време морају да поштују законе Аустралије. То значи да та окупљања морају да буду мирна и да никоме не смеју да нанесу повреду или материјалну штету.

Слобода вероисповести

Аустралија има јудео-хришћанско наслеђе и многи Аустралијанци се изјашњавају као хришћани, али у Аустралији има и припадника свих других већих религија. Државни празници Аустралије се славе и на дане хришћанских празника, као што су Велики петак, Ускрс и Божић.

Држава и закон са свим грађанима равноправно поступају, без обзира на њихову религију или убеђења. Власт у Аустралији је секуларна, што значи да функционише одвојено од цркава или других религијских ентитета. Аустралија нема службену националну религију. У Аустралији су људи слободни да припадају било којој религији коју сами одаберу. Такође им је дозвољено да не припадају ни једној религијској групи.

Закони Аустралије морају све време да се поштују, чак и када се врше верски обреди. Када постоји сукоб између аустралијског закона и религијске праксе, преовладава аустралијски закон.

Наша једнакост

У Аустралији постоји више закона који забрањују да се са неким поступа другачије него са другима због пола, расе, инвалидитета или старости особе.

Полна једнакост

Мушкарци и жене имају једнака права у Аустралији. Дискриминација против одређене особе због њеног пола је незаконита.

Једнаке могућности и праведно поступање

Аустралијанци цене једнаке могућности у друштву; што се овде често назива праведним поступањем - 'fair go'. То значи да оно што појединац постигне у животу треба да буде резултат његовог труда и талента, рада и уложеног напора, а не његовог богатства или порекла. Тиме се спречава постојање формалних класних разлика у аустралијском друштву.

Дужности и привилегије које произлазе из аустралијског држављанства

Када постанете аустралијски држављанин, имаћете додатне дужности и привилегије.

Дужности—шта ћете пружити Аустралији

Као аустралијски држављанин, мораћете да:

- поштујете законе Аустралије
- гласате на савезним, државним или територијалним изборима и референдумима
- браните Аустралију ако буде потребно
- будете члан пороте ако вас позову.

Привилегије – шта ћете добити од Аустралије

Као аустралијски држављанин, моћи ћете да:

- гласате на савезним, државним или територијалним изборима и референдумима
- региструјете децу која су рођена у иностранству као аустралијске држављане по пореклу
- конкуришете за посао у аустралијској државној служби или одбрамбеним снагама Аустралије
- се кандидујете за парламент
- поднесете молбу за издавање аустралијског пасоша и да се слободно враћате у Аустралију
- добијете конзуларну помоћ од аустралијских службеника у иностранству

Одговорности

Поштовање закона Аустралије

Наши представници у влади доносе законе да би одржали ред, слободу и безбедност у друштву и да би заштитили наша права. Сви аустралијски држављани и други људи који се налазе у Аустралији морају да поштују законе Аустралије.

Додатне информације о неким важним законима у Аустралији ћете наћи у *3. делу, Влада и закон у Аустралији*.

Гласање на савезним, државним или територијалним изборима и референдумима

Гласање је важна дужност, право и привилегија за све аустралијске држављане који имају 18 година старости или више.

Гласање на савезним, државним или територијалним изборима и референдумима који служе за промену аустралијског устава је дужност сваког аустралијског држављана који има 18 година старости или више. На тај начин аустралијски држављани утичу на то како ће се управљати Аустралијом и доприносе будућности Аустралије.

Гласање на савезним и државним или територијалним изборима је обавезно. У неким државама гласање на изборима за локалне управе није обавезно.

Додатне информације о Аустралијском Уставу ћете наћи у *3. делу, Влада и закон у Аустралији*.

Одбрана Аустралије ако буде потребно

Мада је служење војног рока у Аустралијским одбрамбеним снагама добровољно, ако буде потребно, дужност је свих држављана Аустралије да бране Аустралију. Од виталне је важности да сви држављани Аустралије буду спремни да се удруже у одбрани нације и њеног начина живота, ако то буде потребно.

Да будете члан пороте ако вас позову

Вршење дужности поротника је обавеза свих држављана Аустралије који имају 18 година старости или више. Порота је група обичних мушкараца и жена који саслушавају доказе у судском предмету и одлучују о томе да ли је особа невинна или крива.

Сваки држављанин Аустралије који је уписан у бирачки списак може да буде позван да буде члан пороте. Учешће грађана у поротама доприноси отвореном и праведном правосудном систему.

Привилегије

Право да конкуришете за посао у аустралијској државној служби или у одбрамбеним снагама Аустралије

Привилегија коју вам пружа аустралијско држављанство је да имате право да конкуришете за посао у аустралијској државној служби (Australian Public Service) и да радите за аустралијску владу, на пример у Services Australia или Аустралијској пореској управи (Australian Taxation Office - ATO).

Аустралијски држављани такође имају право да конкуришу за посао у одбрамбеним снагама Аустралије (армији, морнарици и ваздухопловству).

Можете да се кандидујете за парламент

Аустралијски држављани који имају 18 година старости или више и немају двојно држављанство могу да се кандидују за парламент на савезном, државном или територијалном нивоу. Бити члан аустралијског парламента је и част и велика одговорност.

Можете да предате захтев за издавање аустралијског пасоша и да се слободно враћате у Аустралију

Када постанете држављанин Аустралије, ви имате право да слободно живите у Аустралији. Такође имате право да поднесете молбу за издавање аустралијског пасоша. Као држављанин Аустралије, слободни сте да путујете у иностранство и да се вратите у Аустралију без визе.

Добијање конзуларне помоћи од аустралијских службеника у иностранству

Аустралија има своје амбасаде, дипломатска представништва или конзулате у многим земљама. У иностранству можете да затражите помоћ од службеника аустралијске владе, ако вам буде потребна. Помоћ се, између осталог, пружа и у случају ванредних ситуација, као што су грађански немири и природне катастрофе.

Службеници аустралијске владе такође могу да помогну аустралијским држављанима у иностранству хитним издавањем пасоша и да вам дају савет и подршку ако дође до несрећног случаја, озбиљне болести или смрти.

Када боравите у некој другој земљи, морате да поштујете законе те земље.

Право да региструјете децу која су рођена у иностранству као аустралијске држављане по пореклу

Аустралијски држављани имају право да региструју децу која су рођена у иностранству као аустралијске држављане по пореклу.

Учествовање у аустралијском друштву

Аустралија подстиче све своје држављане да активно учествују у друштву. Активни држављани узимају на себе одговорност и користе привилегију да утичу на будућност Аустралије. На пример, можете да се прикључите удружењу станара у суседству и локалним организацијама у друштвеној заједници, да budete волонтер и да се бавите социјалним и друштвеним радом, да постанете члан уметничког или културног друштва, као и да активно учествујете у политичком животу.

Плаћање пореза је још један важан начин на који непосредно доприносите аустралијском друштву, а такође је и законска обавеза. Порез се плаћа на новац који зарадите, било то од плаћеног рада, пословне активности/бизниса или инвестиција, а убира га АТО. Порез се такође плаћа на многе врсте робе и услуга. Пореска управа ради на томе да сви грађани обавезно знају своја права и обавезе када се ради о порезу, како би плаћали тачан износ пореза.

Многе бенефиције које Аустралијанци уживају су могуће само зато што плаћамо порез. Приходи од пореза се троше на услуге као што су државни здравствени систем, образовање, одбрана, путеви и железнице и социјално осигурање.

Кроз рад и плаћање пореза, ви помажете држави у пружању ових важних услуга аустралијској заједници. Државне и територијалне владе и локалне општине такође наплаћују порез да би могле да плаћају услуге. Ове услуге помажу Аустралији да и даље буде мирна и имућна земља као што је и сада.

3. ДЕО

Влада и закон у Аустралији

Влада и закон у Аустралији

На церемонији приликом доделе држављанства, ви се обавезујете да ћете подржавати и поштовати законе Аустралије. Аустралијски систем владавине је парламентарна демократија. Важно је да разумете овај систем власти, како се доносе закони у нашој парламентарној демократији и како се ти закони спроводе. Такође је важно да знате како ћете ви, као држављанин, утицати на начин управљања државом.

На који начин могу да утичем?

Гласање

Као што је то наведено у 2. делу, у Аустралији, држављани који имају 18 година старости или више морају да се упишу у бирачки списак и да гласају на савезним, државним и територијалним изборима, као и на референдумима за промену устава.

У парламентарној демократији Аустралије, држављани утичу на начин управљања Аустралијом тако што гласају за особу која ће их заступати у парламенту. Ако нисте правилно уписани, нећете моћи да гласате на изборима.

Гласање је обавезно на аустралијским изборима, као и на референдумима за уставне промене.

Аустралијска изборна комисија (Australian Electoral Commission - AEC) је савезна агенција која је надлежна за спровођење савезних избора и референдума и одржавање савезног бирачког списка. АЕС је независна од владе. Ни политичке странке, ни људи у влади, не могу да утичу на одлуке Аустралијске изборне комисије.

Гласање у Аустралији је тајно, тако да можете слободно и безбедно да гласате за било ког кандидата. Нико не сме да зна за кога сте гласали, осим ако ви не желите да им кажете. Ако не гласате на изборима, а за то немате оправдани разлог, може да се деси да ћете платити казну. Обавезно гласање је начин којим се осигурава да људи сами изаберу особе које ће управљати земљом и заступати их у парламенту.

Обраћање вашим представницима

Држављани Аустралије могу да се обрате изабраним заступницима да им изнесу своје неслагање са политиком владе. На тај начин сви Аустралијанци могу да утичу на доношење закона и политику владе. Ако грађанин каже његовом или њеном изабраном заступнику да неки закон треба да се промени, изабрани заступник мора да размотри тај предлог.

Како је настао наш систем власти?

Федерација

Након британског насељавања, а пре 1901. године, Аустралија се састојала од шест посебних, самоуправних британских колонија.

Свака колонија је имала свој устав и своје законе који су се односили на одбрану, имиграцију, поштарину, трговину и превоз. Међутим, то је доводило до проблема између колонија. На пример, трговина и превоз између колонија су били скупи и спори, а примена закона на другој страни границе проблематична. Колоније су такође имале слаб одбрамбени систем.

Због тога, људи су желели да уједине колоније и створе једну нацију. Још важније је било то што је аустралијски национални идентитет почео да се формира. Спортски тимови су почели да представљају Аустралију на међународним такмичењима и аустралијска култура је почела да се рађа у популарним песмама, поезији, причама и уметности.

Уједињење нације је био тежак задатак, али временом, идеја о аустралијској нацији је постала реалност. 1. јануара 1901. године, колоније су се ујединиле у федерацију држава под називом Аустралијски савез (Commonwealth of Australia).

Устав Аустралије

Закон о Уставу Аустралијског савеза из 1900. године (Commonwealth of Australia Constitution Act 1900) (Аустралијски устав) је правни документ који поставља основна правила за управљање Аустралијом. Аустралијски Устав је првобитно усвојен као део Британског парламентарног закона 1900. године. Када је Устав ступио на снагу 1. јануара 1901. године, аустралијске колоније су постале једна независна нација: Аустралијски савез.

Аустралијским Уставом установљен је Парламент Аустралијског савеза, заједно са Представничким домом (House of Representatives) и Сенатом (Senate). Уставом је установљен и Врховни суд Аустралије (High Court of Australia), који има овлашћења да примењује и тумачи законе Аустралије.

Људи Аустралије могу да промене аустралијски устав гласањем на референдуму, као што су то учинили 1967. године, када је више од 90 одсто Аустралијанаца гласало са „Да“ да се Аборицини укључе у попис становништва.

На референдуму мора да постоји дупла већина да би аустралијски Устав могао да се промени. То значи да већина гласача у већини држава и већина гласача широм земље мора да гласа за промену.

Устав Аустралије

Како се контролише власт?

Аустралијски Устав дели власт на законодавну (Парламент), извршну (нпр. Премијер и кабинет) и правосудну власт (судије) да не би само једна особа или једна група држала сву власт.

Законодавна власт

Законодавна власт је надлежна за доношење закона. Парламент има овлашћења да доноси и мења законе у Аустралији. Парламент је састављен од представника које је изабрао народ Аустралије.

Извршна власт

Извршна власт је власт која спроводи законе у пракси. Извршна власт укључује Премијера, министре аустралијске владе и Генералног гувернера. Министри су одговорни за државна министарства.

Судска власт

Судије имају овлашћења да тумаче и примењују закон. Судови и судије су независни од парламента и владе.

Ова овлашћења произилазе из Устава Аустралије.

Ко је шеф аустралијске државе?

Шеф аустралијске државе је краљ Аустралије, његово краљевско величанство краљ Чарлс III.

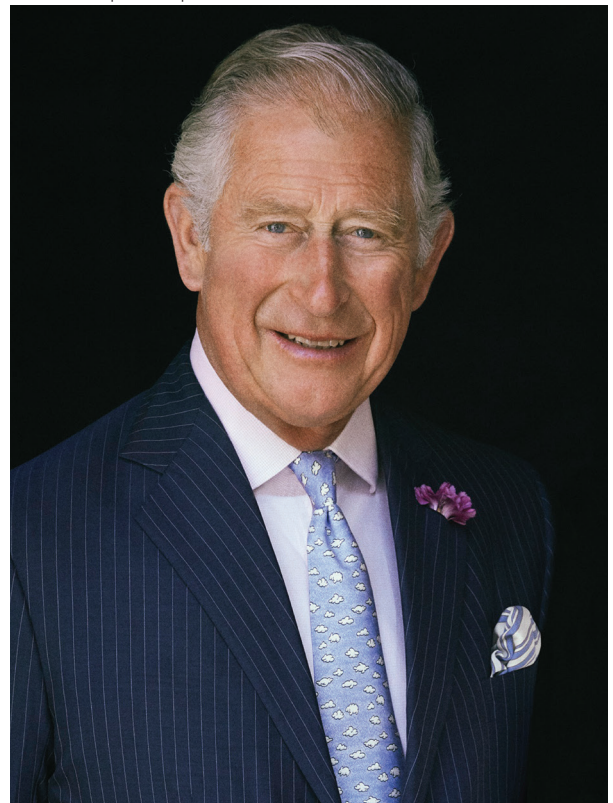
Краљ Аустралије именује генералног гувернера (Governor-General) као свог представника у Аустралији, по савету председника аустралијске владе (Australian Prime Minister). Генерални гувернер делује независно од свих политичких странака. Краљ не учествује у свакодневном раду владе.

У свакој држави постоји гувернер који представља краља са надлежностима сличним генералном гувернеру.

Уставна монархија

Аустралија је уставна монархија што значи да је краљ шеф државе, али мора да поступа у складу са уставом. Пошто краљ не живи у Аустралији, његова овлашћења врши генерални гувернер у Аустралији.

Аустралијски систем парламентарне демократије одражава британску и северноамеричку традицију које су комбиноване на јединствен аустралијски начин. У аустралијском систему, вођа аустралијске владе је Председник владе.

Његово величанство Краљ Чарлс III

Улога Генералног гувернера

Генерални гувернер није члан владе и мора да буде неутралан.

Дужности Генералног гувернера укључују:

- потписује нацрте закона које усвоји аустралијски Парламент (то се зове Краљевски пристанак)
- обавља церемонијалне дужности
- одобрава именовање аустралијске владе и њених министара, савезних судија и других службених лица
- започиње процес савезних избора
- врши функцију главног заповедника Аустралијских одбрамбених снага.

Генерални гувернер има и специјална овлашћења позната као „резервна овлашћења“, која могу да се употребе само у специфичним околностима.

Који су неки од аустралијских политичких вођа?

Шеф државе

Краљ Аустралије

Генерални гувернер

Представник шефа државе у Аустралији

Гувернер

Представник шефа државе у свакој аустралијској држави

Председник владе

The leader of the Australian Government

Премијер

Шеф државне владе

Главни министар

Шеф територијалне владе

Министар владе

Члан парламента кога је изабрао шеф владе да буде одговоран за неку област која је у надлежности владе

Члан Парламента

Изабрани представник народа Аустралије у Аустралијском Парламенту или државном или територијалном парламенту

Сенатор

Изабрани представник државе или територије у Аустралијском Парламенту

Градоначелник или председник среза

Шеф локалне владе

Одборник

Изабрани члан локалне општине

Како се управља Аустралијом?

Аустралијска влада

Аустралијска влада се такође зове и Савезна влада или Влада Комонвелта.

Влада се састоји од чланова Аустралијског Парламента који има два дома:

- Представнички дом
- Сенат.

Када аустралијски држављани гласају на савезним изборима, они бирају представнике за оба дома парламента.

Представнички дом

Представнички дом је један од два дома Аустралијског Парламента. Други називи за Представнички дом (House of Representatives) су Доњи дом (Lower House) или Дом народа (People's House).

Аустралија је подељена на савезне изборне јединице. Чланови парламента (Members of Parliament - MPs) заступају народ у њиховим изборним јединицама.

Број чланова Парламента из сваке државе и територије се одређује на основу броја становника сваке државе или територије. Укупно, има више од 150 изабраних чланова за Представнички дом.

Чланови Парламента и сенатори у Аустралијском Парламенту воде дебате о предлозима нових закона. Задатак Представничког дома је да разматра, расправља и гласа о предлозима нових закона или о изменама постојећих закона, као и да води дискусије о стварима од националног значаја.

Представнички дом

Сенат

Сенат је други дом аустралијског Парламента. Сенат (Senate) се понекад зове и Горњи дом (Upper House), Ревизорски дом (House of Review) или Дом држава (States' House). Гласачи у свакој држави такође бирају сенаторе који ће их заступати у Сенату. Све државе су равноправно заступљене у Сенату, без обзира на број њихових становника. Укупно има 76 сенатора. Свака држава бира по 12 сенатора, а Територија главног града Аустралије (Australian Capital Territory) и Северна Територија бирају по два сенатора.

Сенатори такође разматрају, расправљају и гласају о предлозима нових закона или о изменама постојећих закона и воде дискусије о стварима од националног значаја.

Сенат

Државне и територијалне владе

Аустралија има шест држава и две континенталне територије. Свака државна влада има свој парламент и устав. Државне и територијалне владе имају седишта у својим главним градовима. Шеф државне владе је Премијер, а шеф територијалне владе је Главни министар.

Државне владе функционишу на сличан начин као и аустралијска влада. У свакој држави гувернер представља краља Аустралије. У Северној Територији, Генерални гувернер именује Администратора. Улога и одговорности Администратора су сличне улози и одговорностима државног Гувернера.

Државе имају уставом призната права, док их територије немају. Државе имају сопствена овлашћења за усвајање закона, док законе самоуправних територија аустралијска савезна влада било кад може да промени или опозове.

Приликом државних и територијалних избора, држављани Аустралије гласају да изаберу представника за њихово подручје. Ти представници постају чланови одговарајућег државног или територијалног парламента.

Локална управа

Све државе и Северна територија су подељене на подручја са локалном управом која се називају градовима (cities, towns), срезovima или општинама. Свако подручје има своју локалну општину. Општине су задужене за планирање и пружање услуга локалним заједницама. Држављани на подручјима сваке локалне управе гласају да изаберу локалне одборнике.

Шта раде та три нивоа власти?

Главна разлика између три нивоа власти је та што, иако нека задужења могу да се преклапају, сваки ниво власти углавном пружа различите услуге.

Аустралијска влада је задужена за:

порез
управљање националном економијом
имиграцију и држављанство
помоћ за запошљавање
поштанске услуге и комуникационе мреже
социјално осигурање (пензије и породичну помоћ)
одбрану
трговину и размену робе
аеродроме и ваздухопловну безбедност
спољне послове (односе са другим земљама).

Државне и територијалне владе су првенствено задужене за:

болнице и здравствене службе
школе
путеве и железнице
шумарство
полицију и хитну помоћ
јавни превоз.

Локалне управе су задужене за:

уличне и саобраћајне знакове
локалне путеве, тротоаре и мостове
канализацију
паркове, дечија игралишта, базене, спортске терене
кампове и ауто-кампове
инспекцију хране и меса
контролу буке и животиња
одношење смећа
локалне библиотеке, сале и друштвене центре
одређена питања која се тичу обданишта и старачких домова
грађевинске дозволе
социјално планирање
питања локалне животне средине.

Коју улогу имају политичке странке у управљању Аустралијом?

Политичка странка је група људи која има сличне идеје о томе како треба да се управља земљом. Они раде заједно да би се идеје њихове странке претвориле у законе. Главне политичке странке у Аустралији су Либерална странка Аустралије (Liberal Party of Australia), Аустралијска лабуристичка странка (Australian Labor Party), Национална странка (Nationals) и Аустралијска странка зелених (Australian Greens).

Већина чланова парламента и сенатора припада политичким странкама. Неки политичари не припадају ниједној политичкој странци и они се зову „независни“ ('independents').

У Аустралији је људима дозвољено да приступе политичкој странци ако желе.

Како се формира Аустралијска влада?

После савезних избора, политичка странка или коалиција странака са већином чланова у Представничким домовима формира аустралијску владу. Вођа те странке постаје шеф аустралијске владе, тј. Премијер (Prime Minister).

Политичка странка или коалиција странака која је након савезних избора друга по броју чланова у Представничком дому формира опозицију. Њен шеф се зове вођа опозиције (Leader of the Opposition).

Председник владе предлаже чланове Представничког дома или Сенаторе за министре у аустралијској влади. Генерални гувернер одобрава именовање премијера и министара.

Сваки министар је задужен за одређену област у влади (портфељ), као што је на пример запошљавање, урођеничка или финансијска питања. Министри са главним портфељима сачињавају кабинет, тј. главно тело аустралијске владе за доношење одлука.

Како се доносе закони?

Аустралијски Парламент има овлашћење да доноси и мења законе за добробит нације.

Када члан Аустралијског Парламента предлаже нови закон или промену постојећег закона, то се зове нацрт закона ('Bill').

Представнички дом и Сенат разматрају, дискутују и гласају о томе да ли се слажу са нацртом закона.

Ако се већина чланова у оба дома Парламента сложи са нацртом закона, исти се упућује Генералном гувернеру.

Генерални гувернер потписује нацрт закона који тада постаје закон. То се зове „Краљевски пристајак“ ('Royal Assent').

Државни и територијални парламенти доносе своје законе на сличан начин.

Како се спроводе закони?

Судови

Судови су независни у Аустралији. Судови одлучују о томе да ли је неко прекршио закон или није и ако јесте, каква казна ће бити изречена. Судови могу да доносе одлуке само на основу предочених доказа.

Судије виших и основних судова

Судија вишег суда (judge) или основног суда (magistrate) је највећи ауторитет у суду. Судије су независне и нико не може да им каже какве одлуке да донесу.

Судије виших и основних судова именује влада, али влада не може да их опозове ако се не слаже са њиховим одлукама.

Порота

У аустралијском правосудном систему се људи сматрају невинима све док се у суду не докаже да су криви. Свако има право да га пред судом заступа адвокат.

Судови у неким случајевима користе пороту да одлуче да ли је особа прекршила закон. Улога пороте је да одлучи у суду да ли је оптуженик невин или крив. Порота је група обичних грађана Аустралије који су насумице изабрани из укупне популације. Судија објашњава закон пороти. Ако у кривичном поступку порота прогласи особу кривом, судија одлучује о казни.

Полиција

Полиција одржава ред и мир у заједници. Њен задатак је да штити животе и имовину. Полиција је независна од владе. Ако полиција сматра да је нека особа прекршила закон, они могу да је ухапсе и изведу пред суд. Полиција може да сведочи на суду, али суд одлучује да ли је особа крива или не.

Државе и територије имају своје полицијске снаге. Оне се боре против криминала у складу са државним и територијалним законима.

Аустралија има и националну полицију која се зове Аустралијска федерална полиција (Australian Federal Police - AFP). Аустралијска федерална полиција истражује кривична дела којима се крше савезни закони, а то су на пример трговина дрогом, кривична дела против националне безбедности и кривична дела против животне средине. Аустралијска федерална полиција је такође задужена за опште полицијске дужности на Територији главног града Аустралије.

У Аустралији, полиција и заједница имају добре односе. Ви можете да пријавите кривична дела и да тражите помоћ од ваше локалне полиције.

У Аустралији, подмићивање полицајаца се сматра озбиљним кривичним делом. Кривично дело је и када се само понуди мито полицајцу.

Кривична дела у Аустралији

Важно је да се упознате за законима у Аустралији. Ако прекршите неки аустралијски закон са којим нисте били упознати, можете да будете оптужени, јер непознавање закона није изговор за његово кршење.

Нека од најозбиљнијих кривичних дела су убиство, физички напад, сексуални напад, насиље против лица и имовине, оружана пљачка или крађа, полни однос са децом или младим особама испод законске старосне границе за сагласност за полни чин, опасна возња моторног возила, поседовање илегалних дрога и превара.

Свако има право да ужива позитивне и безбедне односе са члановима породице, пријатељима и вољеним особама. Као и у другим земљама, насиље према другим особама је незаконито у Аустралији и сматра се врло озбиљним кривичним делом. Ту спада насиље у кући и у браку, познато као насиље у породици (domestic или family violence). Насиље у породици укључује понашање или претње којима је циљ стицање контроле над партнером тако што се код њега изазива страх или угрожава његова безбедност. Породично насиље може да укључује ударање, изоловање члана породице од пријатеља и чланова породице или претње усмерене на децу или кућне љубимце. Породично насиље је неприхватљиво и оно је противзаконито.

Особа која почини та кривична дела може да заврши у затвору, без обзира да ли се ради о мушкарцу или жени.

Нико не сме да прихвати да се са њим лоше поступа или да му се наносе повреде.

Ако сте ви или неко кога познајете у опасности, треба да контактирате полицију. Више информација ћете наћи на www.respect.gov.au и www.1800respect.org.au

Саобраћајни прекршаји

Прописи који се тичу путева и саобраћаја су у надлежности државних и територијалних влада. За кршење саобраћајних прописа може да се изрекне новчана казна, па чак и казна затвора. Да бисте могли да возите аутомобил у Аустралији, морате да имате локалну возачку дозволу и аутомобил мора да буде регистрован.

Сви путници у аутомобилу морају да имају везане појасеве. Бебе морају да буду смештене у одобреним седиштима за бебе у аутомобилу. Саобраћајни прописи су врло строги. Противзаконито је возити под утицајем дроге или ако је прекорачен дозвољени ниво алкохола у крви. Такође је противзаконито у току возње користити мобилни уређај који се држи у руци.

4. ДЕО

Аустралијске вредности

Аустралијске вредности

Аустралијске вредности засноване на слободи, поштовању и једнаким могућностима су централни фактори за опстанак Аустралије као безбедне и напредне заједнице, као и мирољубивог места за живот.

Наше вредности дефинишу и обликују нашу земљу и због тога тако велики број људи жели да добије аустралијско држављанство.

Аустралијско држављанство значи поштовање ових вредности у свакодневном животу и у локалној заједници. Према томе, врло је важно да разумете ове вредности које сви Аустралијанци морају да поштују, деле и руководе се њима.

Аустралијски закони се односе на све људе у Аустралији. То значи да без обзира на ваше порекло или културу, морате да се придржавате аустралијских закона.

Парламентарна демократија

Аустралијски систем владавине је парламентарна демократија. Наши закони се доносе у парламентима које изабере народ. То значи да држављани Аустралије одлучују о томе како ће се управљати земљом. Власт произлази из аустралијског народа, јер аустралијски држављани гласају за особе које ће их представљати у парламенту.

У Аустралији је гласање обавезно. То показује важност изласка на изборе.

Наше вредности

Посвећеност владавини закона

Наши закони и правни системи штите све грађане Аустралије. Аустралијанци схватају важност закона када се ради о одржавању реда и мира у друштву.

У владавини закона, сви грађани Аустралије су једнаки пред законом и ниједна особа или група није изнад закона. У Аустралији, свако мора да поштује закон и никада не сме да га прекрши, јер у противном може да буде кажњен. Морате да се придржавате закона чак и када вас нико не види.

Слобода говора

Људи у Аустралији треба да имају могућност да слободно изражавају своје идеје уколико тиме не крше закон. У Аустралији, грађанима је дозвољено да се састају на јавним или приватним местима и да воде неформалне разговоре или политичке дискусије. Људи такође имају слободу да кажу и да напишу шта мисле о било чему и да разговарају са другима о својим идејама. Новине, телевизија и радио станице имају исте слободе.

Грађанима Аустралије је дозвољено да учествују у мирним протестима против поступака владе, јер је толеранција мирних јавних протеста основни део демократије.

Промовисање насиља против друге особе или групе људи (због њихове културе, етничке припадности, вероисповести или порекла) никада није прихватљиво, јер је то противно аустралијским вредностима и закону. Такође је противзаконито лажно оптужити некога или подстицати друге да крше закон. Слобода говора и слобода изражавања других људи мора да се поштује, уколико је такво изражавање у складу са законом.

Слобода удруживања

У Аустралији, људи су слободни да се добровољно учлане или ишчлане из било које групе уколико је то у складу са законом. Дозвољено је учлањивање у било коју легалну организацију, као што су политичке странке, синдикати, верске, културне или друштвене групе. Појединци не могу да буду приморани да се учлане у неку организацију или да је напусте.

Аустралијанци слободно могу да се окупљају, укључујући и протесте против владиних мера или против неке организације. Али, сви протести морају да буду у оквиру закона. То значи да морају да буду мирни и да не смеју да нанесу повреду било коме или да оштете имовину.

Слобода вероисповести

Аустралија нема службену националну религију и људи у Аустралији су слободни да припадају било којој религији коју сами одаберу. Држава се односи према свим грађанима равноправно, без обзира на њихову религију или уверења. Међутим, верски обреди не смеју да крше аустралијске законе.

Верски закони у Аустралији немају законски статус. Свако у Аустралији мора да поштује аустралијске законе, чак и ако се они разликују од верских закона. Неки верски или културни обичаји, као што је полигамија (брак са више особа истовремено) и ступање у брак под присилом су противзаконити у Аустралији и могу да доведу до озбиљних законских казни укључујући и казну затвора.

Верска нетрпељивост није прихватљива у аустралијском друштву. Свим људима морају да се пружи једнаке могућности да постигну своје циљеве и да се баве својим интересовањима без обзира на њихово етничко порекло или вероисповест ако тиме не крше аустралијски закон.

Једнакост свих људи пред законом

Аустралијско друштво цени једнака права свих људи, без обзира на пол, сексуалну опредељеност, старост, инвалидитет, расу или национално или етничко порекло. У Аустралији постоји више закона који забрањују да се са неким поступа другачије него са другима.

У Аустралији се примењује закон да се са људима одређеног порекла не поступа повољније него са неким другима и да се спречи дискриминација. На пример, са будистима и људима свих других вероисповести се поступа једнако као и са хришћанима. Према закону, двоје људи може да ступи у брак, укључујући брак између два мушкарца или две жене. Мушкарци и жене имају иста права у Аустралији и морају да добију једнаке могућности да постигну своје циљеве и да се баве својим интересовањима.

И мушкарци и жене имају исти приступ образовању и запошљавању, могу да гласају на изборима, кандидују се за парламент, приступе Аустралијским одбрамбеним и полицијским снагама и са њима се једнако поступа у судовима. Дискриминација против одређене особе због њеног пола је незаконита.

У Аустралији, жене имају право да на радном месту добију виши положај од мушкараца ако имају боље квалификације и вештине.

И мушкарци и жене имају право да сами доносе независне одлуке о личним стварима као што су брак и вероисповест и законом су заштићени од застрашивања и насиља. Физичко насиље над брачним другом или партнером никада није прихватљиво и оно представља кривични прекршај у Аустралији.

У Аустралији је развод брака прихватљив. Предлог за развод брака суду могу да поднесу и муж и жена, чак и ако други брачни друг жели да остане у браку.

Једнаке могућности и праведно поступање

Ми верујемо да свако заслужује да се са њим поступа праведно без ограничења која намећу било какве класне разлике. Свако, без обзира на његово порекло, добија исте могућности да постигне успех у животу, да би се осигурало да свако има иста законска права, што је важан вид праведности у аустралијском друштву.

Оно што појединац постигне у животу треба да буде резултат његовог труда и талента. То значи да свако треба да добије посао на основу својих вештина и искуства, а не због свог пола, богатства или етничког порекла.

Када се у некој организацији упразни радно место, закон налаже да се за то радно место изабере особа која поседује најбоље вештине и искуство за тај посао.

Многи недавно пристигли досељеници су у Аустралији постали руководиоци предузећа, врсни стручњаци, прослављени уметници, функционери државних служби и успешни спортисти захваљујући свом преданом раду и предузимљивости.

Међусобно поштовање и толеранција за друге

У Аустралији, појединци морају да поштују слободу и достојанство других људи, као и њихова мишљења и изборе.

Насиље против друге особе је незаконито. Насиље било које врсте, укључујући вербално и физичко насиље, је незаконито. Аустралијанци верују у мирољубиво неслагање и пре свега у право на безбедност и одсуство насиља и застрашивања.

У Аустралији постоје врло строги закони који се односе на старост за давање пристанка на полни однос, што је или 16 или 17 година старости зависно од државе или територије у којој живите. На пример, у Аустралији, двадесетогодишњи мушкарац не може да ступи у сексуалну везу са петнаестогодишњом девојком, јер је то против закона у свим аустралијским државама и територијама.

У Аустралији, законски поступци полиције морају да се подржавају. Законске захтеве полиције морате да испуните, јер су се сви Аустралијанци обавезали да ће поштовати закон.

Аустралија цени принципе међусобног поштовања и толеранције. То значи да се други људи саслушају и да се поштују њихови ставови и мишљења, чак и када се они разликују од наших ставова и мишљења. Када се људи не слажу око нечега, они ипак морају да толеришу једни друге.

Расизму нема места у Аустралији. То укључује креирање или поделу расно увредљивих материјала на интернету или у другим публикацијама и расно увредљиве коментаре на јавним местима или на спортским дешавањима.

Наше друштво

Давање доприноса

Држављанство вам пружа могућност да у потпуности учествујете у животу наше нације и заједнице. То значи да сте спремни да испуните своје обавезе као аустралијски држављанин. Аустралијанци од свакога ко живи у Аустралији очекују да узме учешће у нашем друштву и да свој допринос заједници. Свако мора да покуша да издржава себе и своју породицу, ако је у могућности.

Самилост за особе којима је потребна помоћ

Аустралијанци цене другарство ('mateship'). Ми помажемо једни другима у невољи. На пример, то може да значи да ћете однети ручак старијем суседу, одвести пријатеља на лекарски преглед или посетити некога ко је болестан, слабог здравља или усамљен.

У том духу другарства, Аустралија има јаку традицију служења заједници и волонтирања - ми пазимо једни на друге и јачамо нашу заједницу. Волонтирање је добра прилика за поделу знања, учење нових вештина, бржу интеграцију и јачање осећаја припадности аустралијској заједници. У Аустралији постоје многе прилике за волонтирање.

Енглески као национални језик

Аустралијско друштво цени енглески језик као национални (службени) језик Аустралије који је важан уједињујући фактор друштва. Сви људи који живе у Аустралији морају да се потруде да науче енглески.

Важно је научити енглески, јер је то потребно за образовање, посао и бољу интеграцију у друштво. Знање енглеског је такође од основне важности за економско учешће и друштвену кохезију. Подносиоци молбе за аустралијско држављанство морају да предузму разумне кораке да науче енглески, ако им то није матерњи језик.

Помоћ за одржавање безбедности нашег друштва

У Аустралији сви имамо обавезу да допринесемо заштити аустралијског друштва. На пример, ако неко у Аустралији посумња да његов пријатељ или сусед планира да почини озбиљно кривично дело, то треба што пре да пријави аустралијским властима. Тако можемо да помогнемо да се заштити безбедност наше друштвене заједнице.

Слично томе, ако неко у Аустралији види или има сазнање о томе да се неко дете злоставља, то треба да пријави полицији која ће спровести истрагу.

Онлајн злостављање није прихватљиво у Аустралији. То се понекад назива и сајбер злостављањем. Примери укључују поделу сексуалних фотографија или видео снимака без сагласности, пресретање особе онлајн или расно увредљиве коментаре о особи онлајн. Многи видови сајбер злостављања су незаконити у Аустралији.

Лојалност Аустралији

У заклетви за држављанство, аустралијски држављани се заклињу на лојалност Аустралији и њеним људима. Аустралијски држављани смеју да имају држављанство и неке друге земље или земаља ако закони тих земаља то дозвољавају. То се зове двојно или вишеструко држављанство. Међутим, чак и ако неко има држављанство неке друге земље, сви аустралијски држављани који се налазе у Аустралији увек морају да поштују аустралијске законе. Аустралијски држављани морају да поштују неке аустралијске законе чак и у иностранству. На пример, противзаконито је да држављанин Аустралије врши сексуалне активности у иностранству са децом млађом од 16 година.

Аустралијско друштво је засновано на нашој заједничкој обавези да не поступамо противно аустралијским интересима и безбедности. На пример, подела службених државних тајни на друштвеним медијима би представљала поткопавање аустралијских интереса. Слично томе, промовисање неповерења и страха од неке етничке заједнице би нанело штету односима са аустралијским друштвеним заједницама.

У Аустралији, ми се уједињујемо у доба кризе и пазимо једни на друге и у добрим и у лошим временима. Током разорних шумских пожара у Аустралији 2019-20. године који су довели до изгубљених живота, уништавања имовине, дивљих животиња и природе, многе мултикултурне заједнице су прикупљале донације у виду новца, одеће и хране за људе који су претрпели губитке услед пожара. На пример, чланови кинеске, вијетнамске и камбоџанске заједнице у Викторији су прикупљали донације у тржним центрима и на дешавањима у локалној заједници, а чланови заједнице Сика су донирали на хиљаде флаша воде заједницама и ватрогасцима у Квинсленду.

Закључак

Наше демократске институције и заједничке аустралијске вредности су створиле наше мирно и стабилно друштво.

Ми имамо богату и јединствену културу у којој могу и други да учествују. Као аустралијски држављанин, ви ћете постати део приче о нашој нацији и даћете допринос нашој будућности. Аустралија вам жели добродошлицу. Држављанство је наша заједничка веза.

Речник појмова из одељка из кога се полаже тест

Аборицини и острвљани Торесовог мореуза

Аборицини и острвљани Торесовог мореуза су првобитни становници земље у Аустралији

Аборицини и острвљани Торесовог мореуза Аустралије чине отприлике три одсто укупног становништва Аустралије.

Аустралијска комисија за људска права (Australian Human Rights Commission)

Независна комисија која врши истрагу по жалбама на дискриминацију и кршење људских права.

Расистичке инциденте можете да пријавите Аустралијској комисији за људска права.

Аустралијска државна служба

државна министарства и запослени у њима

Пол се запослио у аустралијској државној служби и ради као службеник у Services Australia.

грађански немири

демонстрације и побуне великог броја људи, обично као знак протеста због владиних одлука или политике

Грађански немири су избили пошто је влада усвојила непопуларне законе.

коалиција

удружење две или више странака, обично ради формирања владе или опозиције

Након избора ниједна странка није имала већину у Представничком дому, тако да су се две странке са сличним идејама удружиле да формирају коалицију.

комисија

група људи са званичним обавезама

Независна комисија организује изборе.

Устав

врховни закон Аустралије који влада мора да поштује

Устав наводи законодавна, извршна и правосудна овлашћења.

уставна монархија

држава у којој је краљ или краљица шеф државе чија власт је ограничена Уставом

Нашим Уставом је основан Аустралијски савез као уставна монархија, са краљем или краљицом Уједињеног Краљевства као шефом државе.

суд

место где судија вишег или основног суда разматра правне предмете

Када људи прекрше закон, могу да иду на суд.

сајбер злостављање (cyber abuse)

Претње, застрашивање, малтретирање или понижавање некога путем технологије са намером да се та особа повреди.

Многи видови сајбер злостављања су у Аустралији противзаконити и треба их пријавити полицији и онлајн компанији, на пример платформи друштвених медија на којој је дошло до тога.

кривични поступак

саслушање чињеница у суду о кривичном делу да би могла да се донесе одлука о томе да ли је неко крив или невин

После спроведеног кривичног поступка, пљачкаш банке је послат у затвор.

демократија

владавина народа преко изабраних представника

Грејс је срећна што живи у демократији где може да гласа за свог представника у парламенту.

породично насиље

Понашање или претње којима је циљ стицање контроле над партнером тако што се код њега изазива страх или се прети његовој безбедности. Породично насиље није прихватљиво и оно је противзаконито.

Породично насиље је противзаконито у Аустралији и треба га пријавити полицији.

трговина дрогом

поседовање или куповање дроге за нелегалну продају

Цес је послата у затвор због трговине дрогом.

избори

процес којим држављани бирају особе које ће их заступати у Парламенту

Аустралијски држављани са 18 година старости или више морају да гласају на изборима.

бирачки списак

списак људи који су регистровани за гласање на изборима или референдумима

Када је Јана стигла на гласачко место, службеник је потражио њено име у бирачком списку.

изборна јединица

окрузи бирача који гласају да изаберу политичаре у Представничком дому

Изборне јединице се такође зову и изборне области, изборни окрузи или седишта.

једнакост

исти статус

Аустралијанци верују у једнакост свих људи.

примена закона

да би људи обавезно поштовали закон

Полиција примењује закон и одржава мир.

извршна власт

овлашћење и надлежност да спроводи законе; једна од три гране власти по Аустралијском Уставу

Министри у аустралијској влади и Генерални гувернер имају извршну власт да спроводе законе које донесе Аустралијски Парламент.

равноправан третман

свако добија исте могућности да постигне успех у животу, без обзира на порекло

У Аустралији, ми верујемо да свако заслужује равноправан третман ('fair go').

федерација

уједињење колонија у једну нацију с тим да колоније задржавају одређене надлежности

1901. године, колоније су се ујединиле у федерацију под називом Аустралијски Комонвелт.

Прва флота

група од 11 бродова која је кренула из Британије под вођством капетана Артура Филипа (Captain Arthur Phillip) да оснује колонију осуђеника у Новом Јужном Велсу

Прва флота је упловила у Сиднејски залив 26. јануара 1788. године.

цветни амблем

национални цвет

Цветни амблем Аустралије је златна акација/мимоза (golden wattle).

принудни брак

брак у коме једна или ни једна страна није имала слободан избор

Она никада није била срећна у принудном браку и увек је хтела да се разведе.

од сада (па надаље)

од сада и у будуће

На церемонији приликом доделе држављанства ви дајете обећање да ћете од сада бити лојални Аустралији.

знаменитост

добро познат призор, знаменитост

Опера је позната знаменитост Сиднеја.

Урођеници

Аустралијски Абориџини и/или острвљани Торесовог мореуза

Аустралијски урођеници су први народи ове земље.

интеграција

процес прилагођавања досељеника да би могли да учествују и дају допринос свом новом друштву у развоју

Временом досељеници стичу користи од интеграције у аустралијско друштво и локалну друштвену заједницу.

судска власт

овлашћење и надлежност да тумачи и примењује законе; једна од три гране власти по аустралијском Уставу

Судови у Аустралији имају судску власт.

законодавна власт

овлашћење и надлежност да доносе и мењају законе; једна од три гране власти по аустралијском Уставу

По Уставу, Парламент има законодавну власт.

слободе (слобода)

лична слобода и независност

У нашем демократском друштву људи имају слободу говора, слободу изражавања, слободу вероисповести и слободу удруживања. Ми ценимо ове слободе.

судија основног суда

судија нижег суда

Судија основног суда је прогласио лопова кривим и послао га у затвор.

другарство

помагати и примати помоћ од других, нарочито у тешким временима

Када ми се покварио аутомобил, други возачи су ми помогли да га погурам, све у духу другарства.

национална химна

национална песма

Национална химна Аустралије је „Advance Australia Fair”.

парламентарна демократија

систем владавине заснован на редовним изборима представника у парламент од стране грађана

У парламентарној демократији људи гласају за своје представнике.

политичка странка

група људи са сличним идејама о томе како треба управљати државом која обично жели да буде изабрана

Чланови политичке странке се редовно састају, на пример да расправљају о побољшању јавног превоза.

расизам

Предрасуде, дискриминација, малтретирање или мржња усмерена на некога због његове расе, боје коже, националног или етничког порекла.

Расизам је противзаконит у Аустралији и треба га пријавити полицији. Жалбе такође могу да се доставе Аустралијској комисији за људска права.

референдум

гласање свих гласача о предлогу за измену Устава Аустралије

На референдуму 1967. године, људи су гласали да се урођеници уврсте у попис становништва.

представник

особа која поступа или говори у име других

Представнику моје локалне општине се свидела моја идеја коју је изнео на састанку општине.

поштовање

указивање обзира према другој особи или њеној одлуци

Емили је било драго што је њена породица поштовала њену одлуку да постане будиста.

Владавина закона

сви људи, укључујући држављане и чланове владе, морају да поштују закон

У Аустралији свако, па и Премијер мора да поштује аустралијске законе у складу са владавином права.

тајно гласање

систем гласања по коме бирачи гласају тајно, да нико не би могао да утиче или да врши притисак на њих да гласају на одређени начин

Приликом тајног гласања нико вас не гледа док попуњавате гласачки листић.

секуларно

одвојено од религије

У секуларном друштву не постоји званична религија.

самодовољан

у стању да испуни сопствене потребе без помоћи других људи

Када је добио посао, могао је да купује себи храну и плаћа станарину. Био је самодовољан.

Services Australia

Агенција аустралијске владе која врши различите исплате и пружа услуге у области здравства и социјалног старања преко служби Medicare, Centrelink и Child Support.

Services Australia врши исплату социјалне помоћи преко службе Centrelink, као и преко других служби.

основати

изградити, утемељити, почети

Гувернер Филип је основао прву колонију у Новом Јужном Велсу.

срез

подручје локалне управе

Путеви у мом срезу су врло безбедни.

социјално осигурање

државне пензије или бенефиције за помоћ незапосленим особама, особама са инвалидитетом, старијим особама и другима у нужди

Када је Транг изгубила посао, поднела је захтев за социјалну помоћ.

Аустралијска пореска управа (Australian Taxation Office - ATO)

Агенција аустралијске владе која управља пореским и пензијским системима којима се пружа помоћ и финансирају услуге за грађане Аустралије.

Већина грађана Аустралије Пореској управи сваке године подноси пореску пријаву.

вредности

принципи на основу којих одлучујемо шта је исправно, а шта погрешно и како треба да се понашамо у различитим ситуацијама

Аустралија има скуп заједничких вредности које називамо аустралијским вредностима.

волонтер

особа која даје своје време особи или организацији без очекивања да ће за то бити плаћена

Раза је волонтер и учи људе енглески у њиховој кући.

Крај одељка из кога се полаже тест